

Maliye Çalışmaları Dergisi Journal of Public Finance Studies

Başvuru | Submitted 01.05.2025
Revizyon Talebi | Revision Requested 12.05.2025
Son Revizyon | Last Revision Received 30.05.2025
Kabul | Accepted 03.06.2025

Araştırma Makalesi | Research Article

 Açık Erişim | Open Access

Vergi Okuryazarlığının Belirleyenleri Üzerine Ampirik Araştırma

An Empirical Study on the determinants of tax literacy

Elif Tokat¹ & Işıl Ayas²

¹ Sakarya Üniversitesi Maliye Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi (SMMM), Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, Sakarya, Türkiye

² Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, Sakarya, Türkiye

Öz

Vergi sisteminin etkinliğini etkileyen en önemli faktörlerden birisi vergi okuryazarlığıdır. Vergi okuryazarlığı sosyo-ekonomik, psikolojik ve politik faktörler, genel okuryazarlık gibi birçok önemli bileşenden etkilenmektedir. Bu çalışmanın ana amacı Marmara bölgesinde vergi okuryazarlığının belirleyenlerinin tespit edilmesidir. Bölgedeki finansal okuryazarlığın ölçülmesi ve çalışmada tespit edilen vergi okuryazarlığı ile ilişkisinin tespit edilmesi çalışmanın diğer önemli amacıdır. Bu doğrultuda çalışmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmakta, 428 katılımcıya anket uygulanmaktadır. Vergi okuryazarlığı bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler olmak üzere 3 boyutta ele alınmaktadır. Çalışmada ulaşılan sonuçlara bakıldığında Marmara bölgesinde vergi okuryazarlığı düzeyi orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde vergi okuryazarlığı ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkisi de orta düzeydedir. Vergi okuryazarlığını ivmelendiren en önemli iki beceri bilişsel ve psikomotor becerilerdir. Vergi okuryazarlığını etkileyen ve öne çıkan demografik değişkenler eğitim, yaş, gelir ve medeni durum olarak sıralanmaktadır. Buna göre psikomotor becerilerde lisans mezunları önlisans ve lise mezunlarına göre yüksek ortalamaya sahiptir. 46-55 yaş grubundaki katılımcılar üç boyutta da diğer gruplara göre yüksek ortalamaya sahiptir. Medeni durum değişkenine göre evli katılımcıların bekâr katılımcılara göre bilişsel ve duyuşsal boyutta ortalamaları daha yüksektir. Gelir değişkenine göre bilişsel ve duyuşsal ölçek ortalamaları orta gelir grubu katılımcıların üst gelir grubu katılımcılarına göre daha yüksektir. Psikomotor beceriler ise üst gelir grubundaki katılımcıların, orta gelir grubundaki katılımcılara göre daha yüksektir.

Abstract

One of the most important factors affecting the effectiveness of the tax system is tax literacy. Many important components, such as socio-economic, psychological, and political factors, as well as general literacy, influence tax literacy. The main objective of this study is to identify the determinants of tax literacy in the Marmara region. Another important objective of the study is to measure financial literacy in the region and determine its relationship with the tax literacy identified in the study. In this context, the convenience sampling method was used in the study, and a survey was conducted with 428 participants. Tax literacy is examined in three dimensions: cognitive, affective, and psychomotor skills. Looking at the results obtained in the study, it was determined that the level of tax literacy in the Marmara region is moderate. Similarly, the relationship between tax literacy and financial literacy is also moderate. The two most important skills that accelerate tax literacy are cognitive and psychomotor skills. The demographic variables that influence and stand out in tax literacy are education, age, income, and marital status. Accordingly, university graduates have higher averages in psychomotor skills than associate degree and high school graduates. Participants aged 46-55 had higher averages than other groups in all three dimensions. According to marital status, married participants have higher averages than single participants in the cognitive and affective dimensions. According to income, the cognitive and affective scale averages of middle-income group participants

“ Atıf | Citation: Tokat, E. & Ayas, I. (2025). An empirical study on the Determinants of Tax Literacy. *Maliye Çalışmaları Dergisi–Journal of Public Finance Studies*, (73), 70-87. <https://doi.org/10.26650/mcd2025-1688850>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Tokat, E. & Ayas, I.

✉ Sorumlu Yazar | Corresponding author: Işıl Ayas iyeter@sakarya.edu.tr

were higher than those of the upper-income group participants. Psychomotor skills were higher among participants in the upper income group compared to those in the middle income group.

Anahtar Kelimeler Vergi Okuryazarlığı • Finansal Okuryazarlık • Duyuşsal Beceriler • Bilişsel Beceriler Psikomotor Beceriler

Keywords Tax Literacy • Financial Literacy • Emotional Skills • Cognitive Skills • Psychomotor Skills

JEL Sınıflaması H24 • C83 • D83

JEL Classification H24 • C83 • D83

Yazar Notu Bu çalışma Elif Tokat'ın "Vergi Okuryazarlığı Üzerine Ampirik Bir Çalışma: Marmara Bölgesi Örneği" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Author Note This study is derived from Elif Tokat's master's thesis titled "An Empirical Study on Tax Literacy: The Case of the Marmara Region."

Extended Summary

The effectiveness of the tax system is not only related to the power of the tax administration but also closely related to taxpayers' knowledge, attitudes, and behaviour towards taxes. In this context, the concept of tax literacy has come to the fore recently. Tax literacy refers to the taxpayers' ability to understand, apply, and evaluate basic tax information. Tax literacy enables taxpayers in a developed country to easily understand fiscal policies, analyse public expenditures, comprehend tax reforms and, grasp tax incentives and penalty regulations. The concept of financial literacy, as used in the literature, provides a broader interpretation of tax literacy. Financial literacy refers to the ability to obtain and understand information about the types of economic activities carried out by the public, the purpose of these activities, and their effects. In a broader sense, economic literacy is the ability of individuals to understand all the positive and negative economic activities they encounter in their daily lives and to guide their attitudes and behaviours accordingly. Financial literacy also enables individuals to master savings and accumulation issues. Many factors affect tax literacy. These can be listed as socio-economic factors, psychological factors, institutional and political factors, general literacy, and financial literacy. Education level is at the forefront of social factors. As the level of education increases, the taxpayers' ability to understand complex tax-related issues or procedures improves. Another social factor is income. Higher income levels enable individuals to access more resources and information, thus increasing tax literacy. Age, gender, and type of employment also affect tax literacy. Some studies have found that men have higher tax literacy than women. Psychological factors, on the other hand, express individuals' attitudes towards taxes. According to the results of another study, individuals with a positive attitude towards taxes and high tax ethics may be more willing to learn about tax regulations and comply with them. Another study found that individuals with a strong sense of citizenship are more likely to educate themselves about their tax obligations. Regarding institutional effects, the complexity of tax systems negatively affects tax literacy. Simplifying and making tax procedures understandable increases tax literacy. Another institutional effect is the government's policies to raise awareness and implement all initiatives and campaigns on this issue. An increase in these policies raises tax literacy. Another important component of tax literacy is financial literacy. Financial literacy is an important component of tax literacy because it encompasses many skills and knowledge, such as saving, investing, and budgeting, which are necessary for individuals to effectively manage their tax-related decisions. High financial literacy increases tax literacy. Learning behaviour has been explained in the literature as consisting of cognitive, affective and, psychomotor areas and the development of these areas over time. Tax literacy will also be evaluated within this scope. The cognitive dimension comprises six stages: knowledge, comprehension, application, analysis, synthesis, and evaluation. The cognitive dimension of tax literacy includes taxpayers' understanding and recognition of taxes, knowledge of the types of taxes applied in the tax system, mastery of tax legislation, knowledge of tax rates, and awareness of important tax payment dates. The affective dimension can be listed as the taxpayers' perceptions of taxes, tax ethics, and attitudes towards taxes. The psychomotor dimension is where individuals apply the skills they have acquired in the affective dimension using the cognitive dimension. Measuring psychomotor skills is easier than measuring other dimensions. If an individual has psychomotor skills in a particular area, they can perform that task. Otherwise, they cannot. When all dimensions are considered together, a tax-literate individual should have basic knowledge about the tax system and taxation, understand tax-related news, know their taxpayer rights in cases of problems with the tax administration or other taxpayers, know the taxes they are liable for and the payment dates, and know how to pay

them. Many studies have been conducted in various countries on tax literacy from the past to the present. When tax literacy studies are evaluated in general, most aim to determine participants' literacy level proportionally. Numerous studies have examined the effect of education on literacy. In general, education has a significant impact. Financial education is also effective in increasing tax literacy. Conversely, tax literacy also emerges as a factor that increases tax compliance. This study aims to identify the factors that determine tax literacy among taxpayers residing in the Marmara Region of Turkey. In this context, the dimensions of tax literacy will be identified and, their relationship with financial literacy will be determined. Determining the level of taxpayers' tax literacy will guide the tax administration's policies in this regard. At this point, it is crucial to reveal the determinants of tax literacy. Furthermore, since the study was conducted in a region with a high concentration of taxpayers, it will provide important data on the country's literacy level. In this context, the survey method was used as a quantitative analysis technique in the study conducted for the Marmara Region. The survey questions were prepared using scales developed by Pham et al. (2010), Chardon et al. (2016), Cechovsky (2018), and Yanık and Doğan (2023). As of the date of the study, the number of taxpayers in the Marmara Region was 915,787. Based on this size, the sample size was calculated to be 384. A total of 438 people participated in the survey. A non-probability convenience sampling method was used as the sampling technique. Reliability analysis was performed in the study. The Cronbach's Alpha coefficient was calculated according to the dimensions. Accordingly, the cognitive dimension of the scale was calculated as 0.88, the affective dimension as 0.88, and the psychomotor dimension as 0.93. The coefficients being close to 1 indicate that the scale has high reliability. The Likert scale was used in the survey. According to the study's findings, taxpayers' cognitive, affective, and psychomotor levels are at an intermediate level. When examining the demographic factors affecting taxpayers' tax literacy, education, age, income, and marital status variables came to the fore. According to the normality tests performed, it was concluded that the scales were normally distributed. Therefore, independent sample t-tests and one-way analysis of variance were used to test the differences between the groups. A significant difference was observed in the sub-dimensions of tax literacy between the age groups. The cognitive dimension average of the 46-55 age group was higher than that of the 16-35 age group, and this difference was significant. The mean score for the affective dimension was significantly different for the 46-55 age group compared to the 26-45 age group. The mean score for the psychomotor dimension was significantly different for the 46-55 age group compared to the 36-45 age group. According to the results of the independent sample T-test conducted for marital status, the averages of married individuals in the cognitive and affective dimensions are higher than those of single individuals. Differences based on educational status are only observed in the psychomotor dimension. Accordingly, the average number of university graduates is significantly different from that of high school and associate degree graduates. When examining the results of the ANOVA test conducted for income status, the cognitive and affective scale averages was higher for the middle-income group than for the upper-income group. The financial literacy scale, on the other hand, is higher for the upper and middle income groups than for the lowest income group. A correlation analysis was conducted to test the relationship between tax literacy and financial literacy. There is a significant positive relationship between financial literacy and tax literacy in all dimensions of the scales and between the scales themselves. Among the sub-dimensions, psychomotor skills have the highest relationship with financial literacy. The correlation between financial literacy and tax literacy is positive but moderate. The skills most strongly related to tax literacy are cognitive and psychomotor skills. When examining the relationship between financial literacy and tax literacy in terms of sub-dimensions, the highest correlation was found in the psychomotor skills. Cognitive skills ranked second. The weakest relationship was observed between the affective scale and financial literacy. Accordingly, it can be seen that taxpayers' knowledge of tax-related information and their application of this knowledge by filling out tax returns, etc., contribute more to tax literacy, while their feelings and thoughts about taxes remain somewhat in the background. One of the most important variables in developing tax literacy is education. Topics such as citizenship awareness and tax obligations should be added to the curriculum starting from primary school. Projects aimed at developing mobile applications that teach tax obligations through games in order to adapt to the digital world are applications that can ensure the future tax compliance of young people. The prominence of psychomotor skills in tax literacy indicates that learning by doing is more important than other cognitive and emotional skills. Accordingly, mobile applications can be developed to support this skill using forms similar to those used in tax returns.

Vergi Okuryazarlığının Belirleyenleri Üzerine Ampirik Araştırma

Türkçe kökenli bir kelime olan vergi, karşılık beklenmeksizin verilebilen değer anlamına gelmektedir (Hançerlioğlu, 1999). Türk Dil kurumuna göre ise kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere hükümetin ya da yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan veya bazı mal ve hizmetlerin fiyatları üzerine konularak dolaylı yollardan mükelleften alınan paraya vergi denilmektedir. Anayasada vergi ödevi ile ilgili kısımda düzenlenen verginin, maliye literatüre göre kapsamlı tanımı, kamu giderlerinin karşılamak amacıyla devletin egemenlik gücüne dayanarak vatandaşlardan aldığı karşılıksız zorunlu parasal değerler şeklindedir (Pehlivan, 2011). Bireylerin ödeme gücüne göre alınan vergi mali ve mali olmayan amaçlarla alınmaktadır. Geçmişten günümüze verginin asıl ve öncelikli amacı mali olup kamu hizmetlerinin finansmanını sağlamaktır. Daha sonra ekonomik ve sosyal amaçlarla alınması vergilemenin mali olmayan amaçları olarak görülmektedir. Piyasadaki eksik istihdamı tam istihdam düzeyine çıkarmak, gelir dağılımında adaleti sağlamak gibi amaçlar mali olmayan amaçlarına örnek verilebilir. Devletin temel finansman kaynağı sayılabilecek verginin öngörülen miktarda toplanması vergi sisteminin etkinliğine bağlıdır. Vergi sisteminin etkinliği ise sadece vergi idaresinin gücü değil aynı zamanda mükelleflerin vergiyle ilgili bilgi, vergiye karşı tutum ve davranışları ile yakından ilgilidir. Buna istinaden son yıllarda vergi okuryazarlığı kavramı ön plana çıkmıştır. Kısaca mükelleflerin vergiye dair temel bilgilerini anlama, uygulayabilme ve değerlendirme yetkinliğine sahip olmasına vergi okuryazarlığı denilmektedir (Teyyare vd., 2018, s. 101). Vergi okuryazarlığı gelişmiş bir mükellef devletin mali politikalarını kolaylıkla anlayabilir, kamu harcamalarını analiz edebilir, vergi reformlarını kolaylıkla anlayabilir, vergi teşvikleri ve vergi cezaları hakkında yapılan düzenlemeleri kavrayabilir. Literatürde mali okuryazarlık olarak geçen kavram vergi okuryazarlığına daha geniş bir çerçevede yorumlamasıdır. Kamunun ne tür ekonomik faaliyetleri olduğu, bu faaliyetlerin yapılma amacı ve etkilerinin belirlenmesine yönelik bilgi sahibi olabilmek ve bunları anlayabilme yetisine mali okuryazarlık denilmektedir. Daha geniş kapsamda bakılırsa ekonomik okuryazarlık, kişilerin ekonomik yaşantılarında karşılaşmış oldukları tüm olumlu ya da olumsuz faaliyetleri anlaması, buna yönelik tutum ve davranışlarına yön vermesidir (Teyyare vd., 2018, s. 100). Ekonomik okuryazarlık literatüründe çok tartışılan konu olan finansal okuryazarlık, kişilerin finans kavramını anlayabilmesi, finansal karar alabilmesi, finansal ürünler ve kavramlar hakkında bilgisinin olması, çeşitli finansal risklerle karşılaştıklarında nasıl seçim yapabileceklerini bilmesi olarak tanımlanabilir (Kılıç vd., 2015, s. 130). Finansal okuryazarlık aynı zamanda kişilerin tasarruf ve birikim konularına hâkim olmasını sağlar.

Vergi okuryazarlığını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunlar sosyo-ekonomik faktörler, psikolojik faktörler, kurumsal ve politik faktörler, genel okuryazarlık ve finansal okuryazarlık olarak sıralanabilir (Brushan & Mendury, 2013; Pane vd., 2024; Ramona-Anca, 2015; Cvrlje, 2015; Bahramov, 2023; Singhal & Verma 2021; Bekana, 2024; Mutascu & Danletiu, 2013; Bracklin, 2024). Sosyal faktörlerin en başında eğitim düzeyi gelmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça mükelleflerin karmaşık vergi ile ilgili konuları veya işlemleri anlama kabiliyeti artmaktadır (Brushan & Mendury, 2013; Pane vd., 2024). Bir diğer sosyal faktör ise gelirdir. Gelir düzeyinin yükselmesi bireyleri daha fazla kaynağa ve bilgiye erişmeyi olanaklı kılar. Bu da vergi okuryazarlığını artırır (Brushan & Mendury, 2013; Pane vd., 2024). Yaş, cinsiyet ve istihdam türü de vergi okuryazarlığını etkilemektedir. Bhushan ve Medury'nin (2013) yaptığı çalışmada genç bireyler ve maaşlı çalışanlar, yaşlı veya serbest meslek çalışanlarına göre daha yüksek seviyede okuryazar oldukları tespit edilmiştir. Aynı çalışmada erkeklerin kadınlara göre vergi okuryazarlıkları yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı çalışmadaki bir diğer bir sonuç ise kentsel alanlarda yaşayanların kırsal alanlarda yaşayanlara göre daha yüksek vergi okuryazarlığına sahip olmalarıdır. Psikolojik faktörler ise bireylerin vergiye ilişkin tutumlarını ifade etmektedir. Ramona-Anca (2015) yılında yaptığı çalışmada vergiye yönelik olumlu tutumu

yüksek olan, vergi ahlakı yüksek olan bireylerin vergi ile ilgili düzenlemeleri öğrenme ve bunlara uyma istekleri artabilir. Yine bu bulguyu destekleyen bir diğer çalışma ise Cvrlje (2015) tarafından yapılmıştır. Yazar çalışmada vatandaşlık duygusu yüksek olan bireylerin kendilerini vergiyle ilgili yükümlülükler konusunda eğitime olasılıklarının yüksek olduğu bulunmuştur. Kurumsal etkilere bakıldığında öncelikle vergi sistemlerinin karmaşıklığı vergi okuryazarlığını olumsuz etkilemektedir. Vergisel işlemleri basit ve anlaşılır kılmak vergi okuryazarlığını arttırabilir (Bahramov, 2023; Cvrlje 2015). Diğer bir kurumsal etki hükümetin bu konudaki tüm girişimleri, kampanyaları ve farkındalığı sağlamak adına tüm politikalarıdır. Bu politikaların artması vergi okuryazarlığını yükseltir (Singhal & Verma 2021; Pane vd., 2024). Temel okuma ve aritmetik becerilerini kapsayan genel okuryazarlık düzeyinin de vergi okuryazarlığına etkisi bulunmaktadır. Genel okuryazarlık yükseldikçe vergi okuryazarlığı yükselmektedir (Bekana, 2024; Mutascu & Danletiu, 2013). Vergi okuryazarlığının diğer önemli bileşeni finansal okuryazarlıktır. Finansal okuryazarlık, bireylerin vergi ile ilgili kararlarını etkili bir şekilde yönetmesi için gerekli olan tasarruf, yatırım ve bütçeleme gibi birçok çeşitlik beceri ve bilgileri kapsadığı için vergi okuryazarlığı için önemli bir bileşendir. Finansal okuryazarlığın yüksek olması vergi okuryazarlığını arttırır (Braclın, 2024).

Bloom (1966) tarafından modellenen öğrenme davranışı bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler olmak üzere üç boyutta toplanabilir. Bu becerilerin süre içinde bu alanların gelişmesi olarak açıklamıştır. Vergi okuryazarlığı da bu bu çalışmada kapsamda değerlendirilecektir. Bilişsel boyut, bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme olmak üzere altı basamaktan oluşmaktadır. Vergi okuryazarlığı kapsamında bilişsel boyut ise mükelleflerin vergiyi anlaması, tanınması, vergi sisteminde uygulanan türleri bilmesi, vergi mevzuatına hâkim olması, vergi oranlarını bilmesi ve önemli vergi ödeme tarihlerini bilmesi gibi durumları içermektedir. Duyuşsal boyut ise mükelleflerin vergiyle ilgili algısı, vergi ahlakı, vergiye karşı tutumu olarak sıralanabilir. Psikomotor boyut bireylerin duyuşsal boyutta sahip olduğu düşüncelerle, bilişsel boyuttaki becerilerini kullanarak uygulama yaptığı alandır. Psikomotor becerinin ölçülmesi diğer boyutlara göre daha kolaydır. Eğer bireyin bir alanda psikomotor becerisi varsa o işi yapabilmektedir. Bilmediği takdirde yapamadığı görülmektedir (Yılar & Akdağ, 2017, s. 366). Tüm boyutlar bir arada düşünüldüğünde vergi okuryazarı bir birey vergi sistemi ve vergilendirme hakkında temel bilgilere sahip olmalı, vergi ile ilgili haberleri anlamalı, vergi idaresi ile yaşadığı veya diğer mükelleflerle yaşadığı sorunlarda mükellef haklarını bilmeli, yine mükellefi olduğu vergileri ve bunlara ilişkin ödeme tarihlerini bilmeli, ödeme tarihlerinin yanı sıra vergileri nasıl ödeyeceğini de bilmelidir.

Bu araştırmanın amacı Marmara Bölgesi'nde ikamet eden vergi mükelleflerinin vergi okuryazarlığını belirleyen faktörlerin tespit edilmesidir. Bu doğrultuda vergi okuryazarlığının boyutları tespit edilecek ve finansal okuryazarlıkla ilişkisi tespit edilecektir. Mükelleflerin vergi okuryazarlığının hangi düzeyde olduğunun tespit edilmesi vergi idaresinin bu konudaki politikalarına yön vereceği düşünülmektedir. Vergi okuryazarlığının belirleyenlerini ortaya çıkarılması bu noktada oldukça önemlidir. Saha araştırmasının vergi mükellefi yoğunluğunun yüksek olduğu bir bölgede gerçekleştirilmesi, ülke genelindeki vergi okuryazarlığı düzeyine dair önemli göstergeler sunabilir.

Literatür Taraması

Vergi okuryazarlığına ilişkin geçmişten günümüze birçok ülkede çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Yapılan literatür taramasına göre uluslararası alanda yapılan çalışmaların neredeyse yarısının özellikle az gelişmiş ülkeler olan Hindistan, Malezya ve Endonezya gibi ülkelerde yapıldığı görülmüştür. Brushan ve Mendury (2013) tarafından yapılan çalışmada maaş alan mükelleflerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu gibi demografik değişkenleri ile vergi okuryazarlığı düzeyi arasındaki ilişki ölçülmüştür. Çalışmada coğrafi bölge dağılımı vergi okuryazarlığını etkilemezken, demografik faktörlerin önemli ölçüde etkilediği ortaya konulmuştur. Katılımcıların genel olarak vergi okuryazarlığı düşük çıkmıştır. Cinsiyet, yaş eğitim, gelir ve istihdam türü

önemli ölçüde vergi okuryazarlığını etkileyen değişkenlerdir. Yine Hindistan’da yapılan başka bir çalışmada benzer bir şekilde demografik faktörlerin vergi okuryazarlığına etkisi incelenmiştir. Araştırma çalışmaya katılanların vergi okuryazarlığı seviyesi %80’dir (Sidding & Acharya, 2017). Kalgutkar (2018) tarafından yapılan çalışmada vergi okuryazarlığı ve vergi planlaması yapmanın yatırımcılar için servet oluşturmaya herhangi bir etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Vergi farkındalığının artmasının vergi kaçırmayı azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bibay ve Kumar (2023) yılında Hindistan için yaptığı çalışmada demografik faktörlerin vergi okuryazarlığına etkisini ölçmüştür. 18-30 yaş arası grubun diğer yaş gruplarına göre cinsiyete bakılmaksızın vergi okuryazarlık düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kaur (2018) yılı için yaptığı çalışmada daha çok bilişsel ve duyuşsal boyutların test edildiği görülmüştür. Vergi bilinci eksik olan mükelleflerin vergi okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Krishnasamy vd. (2017) Hindistan için yaptığı çalışmada mükelleflerin vergi sistemini şeffaf bulmayıp aynı zamanda karmaşık bulmasının vergi okuryazarlık seviyesini düşürdüğünü ileri sürmüştür. Kaur ve Sekhon (2022) vergi okuryazarlığını temel, ileri ve işlevsel olmak üzere 3’e ayırmıştır. Yazar temel vergi okuryazarlığını mükellefin vergi ilgili genel bilgisi rolü sorumlulukları gelir kalemlerine ilişkin bilgisi, muafiyetlere ilişkin bilgisi, giderlere ilişkin bilgisi olarak değerlendirmiştir. İleri vergi okuryazarlığını ise vergi bilgisinin uygulanması ya da kendi kendine değerlendirmesi olarak tanımlamıştır. Temel vergi okuryazarlığına kıyasla daha teknik kavramları anlama yeteneği değerlendirilmiştir. Burada gelir kalemlerini bilmekten öte, brüt vergi gelirini elde edip mevcut kesintileri uygulayarak toplam geliri hesaplayabilmek, indirim öncesi gelir ve indirim sonrası geliri hesaplayabilmek önemlidir. İşlevsel vergi okuryazarlığı ise bütün bunları yapabilmenin yanında mükellefin vergi beyannamesini doğru bir şekilde doldurabilmesini gerektiren bir beceridir. Bununla birlikte olası vergi davası ve temyiz süreçlerinde yapması gereken yükümlülükleri ve uyulması gereken süreleri de bilmesini kapsar. Temel vergi okuryazarlığı için tespit edilen oran %79’dur. İleri vergi okuryazarlığı için tespit edilen oran %68’dir. İşlevsel vergi okuryazarlığı için tespit edilen oran %22’dir. Malezya için Bardai (1992) tarafından yapılan çalışmada vergi okuryazarlığının bilişsel boyutu ölçülmüştür. Latiff (2005) tarafından yine Malezya için yapılan çalışmada mükelleflerin bağımsız şekilde vergi beyannamesi doldurabilmesi ve vergi oranlarına hakimiyet durumu ölçülmüştür. Mükellefler uzman, yüksek ve düşük rütbeli memurlar, öğretmenler, tarım işçileri olan çiftçiler ve iş insanları gibi meslek gruplarından oluşmaktadır. Meslek gruplarına göre bakıldığında uzmanların vergi okuryazarlığı yüksek, çiftçilerin vergi okuryazarlığı düşüktür. Katılımcıların vergi okuryazarlık oranı %60 olarak tespit edilmiştir. Aynı ülke için Campus vd. (2010) tarafından yapılan çalışmada iki farklı şehir karşılaştırılmıştır. Tatriangela vd. (2023) Endonezya’yı ele alan makalesinde vergi uyumunun arttırılarak vergi okuryazarlığının arttırılmasını test etmek istemiştir. Vergi okuryazarlığını üç boyutta ele alan çalışmada ilk olarak mükelleflerin vergilendirme ile ilgili bilgisi ölçülmüştür. İkinci boyutta mükelleflerin kişisel değerleri ölçülmüştür. Üçüncü boyutta ise sosyal değerleri incelenmiştir. Makalede özellikle gelişmekte olan ülkelerde vergi okuryazarlığının arttırılması için vergi idaresinin rolünün çok önemli olduğunu ileri sürmektedir. Naitili vd. (2022) yine Endonezya için Covid 19 salgını süresince vergi okuryazarlığının hükümetçe verilen vergi teşvikleri ve vergiye uyum üzerine etkisini tespit etmek üzere yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre vergi okuryazarlığı vergi uyumunu arttırmıştır. Intansari ve Supramano (2022) aynı konuda yine Endonezya için yaptığı çalışmada vergi okuryazarlığı ile vergi uyumu arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Gelişmiş ülkeler için yapılan çalışmalara bakıldığında Chen ve Volpe (1998) ABD’de finansal okuryazarlık üzerine yapılan çalışmada düşük mali ve vergi okuryazarlığının temel nedeninin kişisel bilgi eksikliği olduğunu vurgulamışlardır. Furnham (2005) tarafından İngiltere için yapılan çalışmada çocukların mali okuryazarlıkları ölçülmüştür. Sonuçlara göre vergi okuryazarlığı yaş ile ilgili net eğilimler gösterirken cinsiyet ve sosyal sınıfla ilgili daha az eğilim göstermiştir. Lusardi ve Mitchell (2007) mali okuryazarlığı yüksek olan kişilerin emeklilikleri için mali okuryazar olmayanlara göre daha fazla yatırım yaptıkları tespit edilmiştir. İngiltere için yapılan diğer çalışmada üniversite eğitimi alan

öğrencilerin finansal okuryazarlıkları, vergi okuryazarlıkları, vergi ahlakı ve vergiye uyumları arasındaki ilişki ölçülmüştür. Çalışmanın sonuçlarına göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre vergi ahlakı daha yüksek bulunmuştur. Aynı zamanda öğrencilerin üniversitede aldıkları maliye eğitiminin vergi okuryazarlığını artırdığı söylenebilir. Pasekova vd. (2013) tarafından Çek Cumhuriyeti için yapılan çalışmada ekonomi bölümü okumayan veya hiç üniversite eğitimi almayan öğrencilerin vergi okuryazarlığı ölçülmüştür. Üniversite eğitimi almayan öğrencilerin okuryazarlığı düşük çıkarken, okul saatleri dışında dışarıda çalışan öğrencilerin tam zamanlı okula giden öğrencilere kıyasla vergi okuryazarlığı yüksek çıkmıştır. Cvrlje (2015) Hırvatistan için yaptığı çalışmada finansal okuryazarlığın bir alt grubunda yer alan vergi okuryazarlığının vergi uyumuna etkisi ölçülmüştür. Vergi uyumunu arttırmada vergi ceza sisteminde etkinlik yerine vergi okuryazarlığının artırılması daha etkili olduğu ileri sürülmüştür. Koretskaya vd. (2017) Rusya için yaptıkları çalışmada vergi bilinci ve bunun vergi okuryazarlığına etkisi ölçülmüştür. Yaş değişkeni vergi bilincini etkileyen bir değişken olarak tespit edilmiştir. Mükelleflerden 20-43 yaş aralığında olanların vergi bilinç düzeyi en yüksek gruptur. Bununla birlikte çalışmada mükelleflerin vergi kanunlarına uymama nedeni olarak vergi okuryazarlığının düşük olması gösterilmiştir. Türkiye için yapılan çalışmalara bakıldığında Yardımcıoğlu vd. (2014) Kahramanmaraş için yaptıkları çalışmada vergiyi anlama ve vergi sistemi ile ilgili becerisini ve vergisel farkındalıkları üzerine yapılan araştırmada mükelleflerin vergi adlarının bilme oranı %65 iken vergi oranları konusundaki bilgisi %42 düzeyinde olduğunu tespit etmiştir. Vergiyle ilgili toplumun yüzeysel bilgiye sahip olduğu belirtilmiştir. Yaş, çalışma yılı ve meslek grubunun vergi okuryazarlığı oranını etkileyen değişkenler olduğu ileri sürülmüştür. Teyyare vd. (2018) Eskişehir, Bolu ve Zonguldak'taki öğrencilerin vergi ahlak ve bilinci düzeyi yüksek olduğu bununla birlikte eğitimin de vergi okuryazarlığı üzerindeki etkisinin olduğunu tespit etmiştir. Gerger vd. (2019) yılında yaptığı çalışmada ABD ve OECD ülkeleri ve Türkiye'de vergi okuryazarlığı ile vergi uyumunu etkileyen faktörler incelenmiştir. Çalışmada Türkiye'de vergi okuryazarlığının düşük olduğu, gelişmiş ülkelerde bunu geliştirmek için daha çok faaliyetlerin yapıldığını ileri sürmüştür. Gelişmiş ülkeler için vergi okuryazarlığı ile vergi uyumu arasında pozitif bir ilişki olduğu ileri sürülmüştür. Sandalcı (2020) yılında Kütahya için yaptığı çalışmada vergi eğitimi alan öğrencilerin vergi okuryazarlık düzeyinin yüksek olduğu tespit etmiştir. Aynı il için Sandalcı'nın (2022) yaptığı çalışmada vergi okuryazarlığını etkileyen faktörlerin tespit edilmesini amaçlamıştır. Vergi okuryazarlığını 3 boyutta incelendiği bu çalışmada bilişsel boyuttan vergi okuryazarlığını negatif, duyuşsal ve psikomotor boyutun pozitif etkilediği vurgulanmıştır. Bakırtaş ve Yaşa (2020) Manisa ili için yaptıkları çalışmada vergi okuryazarlığının orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Türegün vd. (2021) Türkiye'de 26 ilde yaptıkları çalışmada maliye bölümü öğrencileri ile maliye bölümünde öğrenci olmayan ancak vergi derslerini alan öğrencilerle anket yapmıştır. Vergi okuryazarlığında bilişsel faktörlerin duyuşsal faktörlere göre daha etkili oldukları tespit edilmiştir. Türegün ve Gerçek (2022) tarafından Marmara bölgesi için yapılan çalışmada vergi okuryazarlık skoru oluşturulması amaçlanmıştır. Katılımcıların vergi okuryazarlığı skor oranı %59,9'dur. Vergi dersi alan, eğitim ve gelir düzeyi yüksek ve beyanname doldurma kabiliyeti olan mükelleflerin vergi okuryazarlık skoru yüksektir. Aynı şekilde beyanname veren serbest meslek erbabının psikomotor skoru yüksek çıkmıştır.

Vergi okuryazarlığı çalışmalarının genel bir şekilde değerlendirmesi yapıldığında çalışmaların çoğunun genellikle katılımcıların okuryazarlık düzeyini oransal olarak tespit etmeyi amaçladığı görülmektedir. Sayıca birçok çalışma ise eğitimin okuryazarlığa etkisini incelemiştir. Genel sonuçlarda eğitim değişkeni oldukça etkilidir. Mali eğitim vergi okuryazarlığını arttırmada etkilidir. Aynı zamanda tersten bakıldığında vergi okuryazarlığı vergiye uyumu artıran bir unsur olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Yöntem

Vergi okuryazarlığının belirleyenlerini tespit edilmesi için Marmara bölgesi için yapılan bu çalışmada nicel araştırma tekniklerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Anket oluşturulurken Pham vd. (2010), Chardon

vd. (2016), Cechovsky (2018) ve Yanık ile Doğan'ın (2023) ölçeklerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla Marmara Bölgesi mükellef sayısı 915.787'dir. Bu büyüklüğe göre hesaplanan örneklem yeter sayısı 384'tür. Ankete 438 kişi katılmıştır. Örneklem tekniği olarak olasılığa dayanmayan kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Ankete başlamadan önce pilot uygulama yapılmıştır. Bu doğrultuda test edilen hipotezler aşağıda verilmiştir.

H₁ = Vergi okuryazarlığı bilişsel boyut ölçek ortalaması diğerlerinden yüksektir.

H₂ = Vergi okuryazarlığı duyuşsal boyut ölçek ortalaması diğerlerinden yüksektir.

H₃ = Vergi okuryazarlığı psikomotor boyut ölçek ortalaması diğerlerinden yüksektir.

H₄ = Vergi okuryazarlığı ile demografik faktörler arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H₅ = Vergi okuryazarlığı ile finansal okuryazarlık arasında yüksek yönlü pozitif korelasyon vardır.

Çalışmada güvenilirlik analizi yapılmıştır. Cronbach Alfa katsayısı boyutlara göre hesaplanmıştır. Buna göre ölçeğin bilişsel boyut, 0,88, duyuşsal boyut 0,88, psikomotor boyut 0,93 hesaplanmıştır. Katsayıların 1'e yakın olması ölçeğin güvenilirliğin yüksek olduğunu göstermektedir. Ankette likert ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular

Analizlerde kullanılan ölçeklerin ortalamaları boyut bazında verilmiştir. Ölçeklere ait frekans dağılımları her alt boyut için verilmiştir. Duyuşsal boyut ölçeği [Tablo 1](#)'de gösterilmiştir. Tablolardaki tüm veriler oransal (%) veridir.

Tablo 1

Duyuşsal Boyut Ölçeği Frekans Analizi Bulguları (%)

Duyuşsal Boyut	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Vergi, kamu hizmetlerinin karşılığıdır.	6	8	9	47	30
Vergi ödemek bir vatandaşlık görevidir.	6	7	10	40	37
Vergi ödemek fedakârlıktır.	11	22	18	28	21
Vatandaş olarak vergi verdiğim için gurur duyuyorum.	15	16	33	23	13
Demokrasi ve vergiye gönüllü uyum doğru orantılıdır.	11	15	24	39	11
Ödediğim verginin nereye, nasıl harcandığını oy sandığımda sorgularım.	6	7	23	26	38
Aldığım kamu hizmeti ile ödediğim vergiyi kıyaslarım.	7	3	9	44	37
Ödediğim vergi ülkenin ihtiyaç duyulan alanlarına harcanmaktadır.	33	17	21	24	5
Ödediğim vergi ile devletten sağladığım hizmet arasında doğru orantı vardır.	34	20	17	25	4

Duyuşsal Boyut	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Desteklediğim siyasi parti iktidara gelirse vergiye daha sempatik bakarım.	15	24	35	15	11
Vergi, zorunlu bir ödemedir.	6	9	8	40	37
Vergi, mükelleflere yüklenen bir yüküdür.	10	19	17	36	18
Vergi yükünü en çok gelir vergisi öderken hissediyorum.	8	10	20	38	24
Vergi yükünü en çok KDV ve ÖTV'yi öderken hissediyorum.	6	9	14	38	33
Vergi yükünü en çok servet üzerinden (VİV, MTV, EV) alınan vergileri öderken hissediyorum.	8	13	20	36	23
Ülkemizde vergi oranları yüksektir.	6	3	4	37	50
Ülkemizde vergi sistemi adaletsizdir.	6	4	19	26	45
Vergi mevzuatı karışık ve anlaşılması zordur.	6	7	16	43	28
Diğer mükelleflerin vergi kaçırması benim vergiye karşı bakış açımı olumsuz etkilemektedir.	8	7	5	22	58
Ödenmeyen vergiler kamu hizmetlerini azaltmaktadır.	7	11	16	42	24

Ankete katılan mükelleflerin %77'si vergiyi kamu hizmetlerinin karşılığı olarak görmekte ve vergi ödemeyi kutsal bir görevi olarak görmektedir. Yine ankete katılanların %50'si vergi ödemeyi bir fedakârlık olarak görmekte iken %36'sı vergi verdiği için gurur duymaktadır. Ancak katılımcıların %31'i ise vergi verdiği için gurur duymadığını belirtmektedir. Katılımcıların %64'ü ödediği vergilerin nereye veya nasıl harcandığını oy sandığında sorgularım ifadesine katılmaktadır. Yine katılımcıların yaklaşık yarısı ödediği vergi ile devletten aldığı hizmeti kıyasladığında arada doğru orantılı bir ilişkinin olmadığını düşünmektedir. Katılımcıların desteklediği parti ile vergi arasında herhangi bir ilişki kurmadığı görülmektedir. Katılımcıların %39'u desteklediğim partinin iktidara gelmesi durumunda vergiye daha sempati duyarım ifadesine katılmamaktadır. Katılımcıların %77'si vergiyi zorunlu bir ödeme olarak görmektedir.

Yine yaklaşık yarısı verginin mükelleflere yüklenen bir yük olduğunu düşünmektedir. Vergi yükünü en çok gelir vergisinde hissediyorum ifadesine katılanların oranı %62 iken, KDV ve ÖTV üzerinden alınan vergilerde hissediyorum katılanların oranı %71, servet üzerinden vergilerde hissediyorum ifadesine katılanların oranı %59'dur. Ülkemizde vergi oranları yüksektir ifadesine katılanların oranı %87, adaletsiz ifadesine katılanların oranı %71, çevrenin vergi kaçırmasının kendisini de olumsuz etkilediğini beyan edenlerin oranı %80'dir. Ödenmeyen vergilerin kamu hizmetlerini azalttığını düşünenlerin oranı ise %66'dır.

Bilişsel boyut ölçeğinde likert ifadelerine verilen cevapların dağılımı [Tablo 2](#)'de verilmiştir.

Tablo 2*Bilişsel Boyut Ölçeği Frekans Analizi Bulguları (%)*

Bilişsel Boyut	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Türkiye’de Gelir İdaresi Başkanlığı devlet alacaklarının tahsilini sağlamak ve bu konuda gerekli tedbirleri almakla görevlidir.	5	7	13	52	23
Bir mükellef olarak ödediğim vergilerin tamamının farkındayım.	8	14	20	42	16
Gelir İdaresi Başkanlığı ve ona bağlı vergi dairelerinin görev ve yetkilerini biliyorum.	10	23	22	36	9
Gelir İdare Başkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı ve altında teşkilatlanmış bir başkanlıktır.	5	9	29	45	12
Vergi haftası etkinliklerini daha önce duydum.	15	21	27	28	9
Vergi konusunda yaşadığım sorunlara ALO 189(vimer) hattını arayarak hızlı çözüm bulabiliyorum.	15	20	38	23	4
Vergi mevzuatında yer alan vergi usul, esas ve oranları hakkında bilgi sahibiyim.	14	24	27	30	5
Vergi konusunda yaşanan sorunların çözüm sürecinin nasıl işleyeceğini biliyorum.	19	25	22	30	4
Mükellef olarak borcum olan vergilerin tamamının son ödeme tarihlerini biliyorum.	12	15	30	29	14
Vergiden kaçınmanın yollarını biliyorum.	35	41	12	7	5

Mükelleflerin %75’i Gelir İdaresi Başkanlığının vergi alacaklarını tahsil eden kurum olduğu farkındadır. Ancak %58 ödediği vergilerin farkındadır. Katılımcıların %45’i Gelir İdaresi Başkanlığı ve ona bağlı teşkilatların görev ve sorumluluklarını bildiğini düşünmektedir. Katılımcıların %37’si vergi haftasını duymadığını belirtirken %37’si vergi haftasını duyduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %35’i Alo 189 (vimer) hattını arayarak vergi ile ilgili sorunlarına hızlı çözüm bulabilirim ifadesine katılmamaktadır. Yine katılımcıların büyük bir çoğunluğu olan %76’si vergiden kaçınmanın yollarını bilmediklerini ifade etmiştir.

Bilişsel boyut ölçmek üzere sorulan bilgi yargılarına katılımcıların cevabı [Tablo 3](#)’te verilmiştir.

Tablo 3*Bilişsel Boyut Vergiye Tabi Olma Durumuna İlişkin Frekans analizi Bulguları (%)*

Bilişsel Boyut [parantez içi doğru cevap]	Vergiye Tabi	Vergiye Tabi Değil	Bilmiyorum
Bireysel emeklilik hesaplarından süresi dolmadan çekilmek [Vergiye tabi]	45	12	43
Vadeli Mevduat Birikim Hesapları [Vergiye tabi]	63	10	27
Şans oyunları ve piyango kazançları [Vergiye tabi]	82	5	13
Alınan nafaka [Vergiye tabi değil]	21	23	56
Otomobil alımı [Vergiye tabi]	87	5	8
Kıdem tazminatı [Vergiye tabi değil]	45	15	40
Bir ev satın almak [Vergiye tabi]	87	6	7
Evlenme, Doğum ve Ölüm Yardımları [Vergiye tabi değil]	27	28	45
Derneklerin elde ettiği bağış gelirleri [Vergiye tabi değil]	25	45	30
Özel sigorta primleri [Vergiye tabi değil]	61	12	27
Sosyal medya gelirleri [Vergiye tabi]	70	8	22
Faiz gelirleri [Vergiye tabi]	77	6	17

Vergiye tabi kazançların ne kadarının doğru olarak bilindiğine ilişkin hazırlanan seçeneklerde en fazla doğru yanıt oranı %87 olan ev ve otomobil satın alımının olduğu görülmektedir. İkinci en çok doğru tahmin edilen şans oyunları ve piyango gelirleri olmuştur. Üçüncüsü ise %77 oranı ile faiz gelirleridir. Birikim hesaplarının vergiye tabi olduğunu bilenlerin oranı %63'tür. Genel olarak bakıldığında bu vergiye tabi kazanç türlerinin doğru tahmin edilme oranı %50'nin üzerindedir. Vergiye tabi olmayan kazançlara bakıldığında katılımcıların % 45 ile en fazla doğru yanıt verdiği seçenek dernek kazançlarıdır. Katılımcıların vergiye tabi olup olmadığını bilmediği ilk kazançlar sırasıyla nafaka kazancı, evlenme, doğum ve ölüm yardımları, bireysel emeklilik hesaplarından çekilmek ve kıdem tazminatıdır. Katılımcıların yarısından fazlasının özel sağlık sigortası hakkında bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Mükellefler daha çok vergiye tabi olmayan kazançlar konusunda bilgi sahibi değildir.

Vergi okuryazarlığının son boyutu psikomotor boyuttur. Katılımcıların psikomotor boyut ölçeğine verdiği cevaplar [Tablo 4](#)'te verilmiştir.

Tablo 4*Psikomotor boyut ölçeğine verilen cevapların dağılımı (%)*

Psikomotor Boyut	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Karşılaştığım bir vergi beyannamesini okuyabilir ve anlayabilirim.	13	17	24	37	9
Vergi borcum olup olmadığını gelir idaresi sisteminden kontrol edebilirim	6	8	13	54	19
Vergi dairesinin tahakkuk ettirdiği vergi borçlarımı interaktif vergi dairesinden görebilirim.	8	8	16	51	17
Hazır beyan sistemini (e-beyanname) kullanabilirim.	12	14	25	37	12
Vergi ödevlerimi yerine getirmezsem ne kadar vergi cezası ödeyeceğimi hesaplayabilirim.	18	20	22	33	7
Vergi indirimleri ve avantajlarından faydalanabilirim.	15	14	23	39	9
Gelir İdaresi Başkanlığı mobil hizmetlerini kullanabilirim.	10	11	21	44	14
Gelir İdaresi Başkanlığı sayfasından gerekli bilgileri inceleyebilir ve değerlendirebilirim	10	12	22	45	11
Basit vergi beyannamelerini daha önce doldurdum.	18	16	26	31	9
Vergi borçlarımı interaktif vergi dairesi üzerinden online olarak ödeyebilirim.	8	8	18	43	23
Elde ettiğim gelirlerin vergi tutarını kendim hesaplayabilirim.	18	20	35	19	8

Katılımcıların %30'u vergi beyannamesi doldurmasını bilmediğini ifade etmiştir. Karşısına çıkan vergi beyannamesini doldurabilenlerin oranı %46'dır. Vergi borcunun olup olmadığını kontrol edebilenlerin oranı %76'dır. Yine ankete katılanların % 49'u hazır beyan sistemini kullanabiliyorken, karasız kalan katılımcıların oranı %25'tir.

Katılımcıların vergi cezasını hesaplayabilmeleri konusunda tam bir fikir birliği bulunmamaktadır. Olumlu ve olumsuz cevapların oranı birbirine yakındır. Vergi indirim ve avantajlarından yararlanabilirim beyanında bulunanların oranı % 48'tir. GİB mobil hizmetlerini kullanabilirim ifadesine katılanların %58'dir. Daha önce basit vergi beyannamesi doldurmuş katılımcı oranı %40'tır. Online vergi ödeme kabiliyeti ise %66'tır. Elde ettiği gelirler üzerinden vergi hesaplayabileceğini düşünenlerin oranı %27'dir.

Finansal okuryazarlık ölçeğine verilen cevapların dağılımı [Tablo 5](#)'de verilmiştir.

Tablo 5*Finansal Okuryazarlık Ölçeğine Frekans Analizi Bulguları (%)*

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Kendi gelirimle ilgili bütçeleme yapabilirim.	7	8	14	51	20
Borç yönetimimi her ayın başında yaparak kontrollü harcamalar yaparım.	8	8	17	49	18
Kendi yatırım planlarımı yapabilirim.	7	4	19	47	23
En az bir adet bireysel emeklilik hesabım var.	29	18	11	30	12
Özel sağlık sigortam var.	28	20	7	28	17
Geleceğe yönelik yatırımlarımı yaparken tek bir değere yatırım yapmak yerine farklı değerlere yönelirim.	10	8	23	36	23
Otomobilim olduğunda kasko yaptırıyorum.	10	8	11	40	31
Düzenli olarak e-devlet üzerinden sigorta primimi ve gün sayımı kontrol ederim.	15	13	16	40	16
Kredi notumu düzenli aralıklarla kontrol ederim.	20	19	18	32	11
Her ay kredi kartı borçlarımın tamamını öderim.	10	10	12	41	27
Her ay kredi kartı borçlarımın asgari tutarını öderim.	28	22	25	13	12
Düzenli olarak farklı bankaların ihtiyaç kredilerini kullanırım.	30	20	29	16	5
Sadece konut ya da taşıt alımın da banka kredisi tercih ederim.	18	15	18	33	16

Katılımcıların %71 gibi büyük bir çoğunluğu kendi bütçesini yapabildiğini ifade etmiştir. Borç yönetimini yaparak harcamalarını kontrol edebilen katılımcıların oranı %67'dir. Yine %70 gibi büyük bir çoğunluk kendi yatırımlarını planlamaktadır. Katılımcıların %42'sinin en az bir tane bireysel emeklilik hesabı vardır. Özel sağlık sigortası olan katılımcıların oranı %45'tir. Katılımcıların yatırımda %59'u çeşitlilik (sepet yapma) fikrine açıktır. Otomobilim olduğunda kasko yaptıracağını beyan edenlerin oranı %70'dir. E-devlet üzerinden sigorta primini ve gün sayısını kontrol edeceğini beyan edenlerin oranı %56, kredi notunu düzenli kontrol ettiğini beyan edenlerin oranı %43'tür. Her ay kredi kartı borçlarımın tamamını ödediğini beyan edenlerin oranı %68, asgari tutarını ödediğini beyan edenlerin oranı %26, düzenli olarak farklı bankaların ihtiyaç kredilerini kullanan katılımcı oranı çok %21 gibi çok düşük bir oranda kalmaktadır. Krediyi sadece konut ya da taşıt kredisi için tercih edenlerin oranı %49'dur.

Ölçekler için betimleyici istatistikler [Tablo 6](#)'de verilmiştir.

Tablo 6*Ölçeklerin Betimleyici İstatistikleri*

Ölçek	n	Ort.	Çarpıklık	Basıklık
Bilişsel	122	3,04	-0,217	-0,097
Duyuşsal	122	2,90	0,173	0,858
Psikomotor	122	3,25	-0,623	0,002
VERGİ OKURYAZARLIĞI	122	3,07	-0,497	0,114
FİNANSAL OKURYAZARLIK	122	3,23	-0,972	0,998

Ölçeklerin ortalamaları genel olarak orta düzeydedir. Basıklık ve çarpıklık katsayıları her alt boyut için $\pm 1,5$ aralığındadır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu koşullarda ölçeklerin normal dağıldığı varsayılır. Parametrik testler uygulanabilir. Çıkan sonuçlara göre ilk üç hipotez reddedilmiştir. Mükelleflerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor düzeyleri orta düzeydedir. H_4 'ü test etmek üzere Anova ve T testleri kullanılmıştır. Buna göre cinsiyet değişkeni için vergi okuryazarlığı ve finansal okuryazarlık düzeyi herhangi bir alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yani cinsiyet bu çalışmada, vergi okuryazarlığını ve finansal okuryazarlığı anlamlı bir şekilde etkileyen bir değişken değildir. Yaş grubunun vergi okuryazarlığının alt boyutlarında anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Bilişsel boyut ortalaması 46-55 yaş grubundakilerim 16-35 yaş grubu arasındakilerden büyüktür ve bu fark anlamlıdır ($F=2,97$; $p<0,05$). Duyuşsal boyut ortalaması 46-55 yaş grubundakilerin 26-45 yaş arasındakilere göre anlamlı şekilde farklıdır ($F=5,38$; $p<0,05$). Psikomotor boyut ortalaması 46-55 yaş grubundakilerin 36-45 yaş grubundakilere göre anlamlı şekilde farklıdır ($F=2,30$; $p<0,05$). Varyanslar homojen dağılmakta olup gruplararası farklılık Tukey test sonuçlarına göre verilmiştir. Medeni durum için yapılan bağımsız örneklem T testi sonuçlarına göre evlilerin bilişsel ve duyuşsal boyutta ortalamaları bekârlara göre yüksektir. ($t=2,30$; $p<0,05$; $t=2,26$, $p<0,05$). Bu fark istatistiksel şekilde anlamlıdır. Eğitim durumuna göre farklılık sadece psikomotor boyutta görülmektedir. Buna göre lisans mezunlarının ortalaması lise ve ön lisans mezunlarından anlamlı şekilde farklıdır ($F=2,32$; $p<0,05$). Gelir durumu için yapılan Anova testi sonuçlarına bakıldığında bilişsel ve duyuşsal ölçek ortalamaları orta gelir grubunun üst gelir grubuna göre yüksektir ($F=2,51$; $p<0,05$; $F=2,60$; $p<0,05$). Psikomotor beceriler ise üst gelir grubunun orta gelir grubuna göre daha yüksektir ($F=2,54$; $p<0,05$). Finansal okuryazarlık ölçeği ise en üst ve orta gelir grubunun en alt gelir grubuna göre daha yüksek çıkmıştır ($F=2,60$; $p<0,05$).

Vergi okuryazarlığı ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkiyi test etmek üzere korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar [Tablo 7](#)'de raporlanmıştır.

Tablo 7*Vergi Okuryazarlığı ve Alt Boyutları ile Finansal Okuryazarlık Ölçeği Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları*

Ölçekler	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor	Vergi okuryazarlığı	Finansal okuryazarlık
Bilişsel	1				
Duyuşsal	0.450**	1			
Psikomotor	0.650**	0.329**	1		
Vergi okuryazarlığı	0.893**	0.593**	0.891**	1	
Finansal okuryazarlık	0.478**	0.270**	0.566**	0.572**	1

* $p<0,05$ ** $p<0,01$

Finansal okuryazarlık ile vergi okuryazarlığının tüm al boyutundaki ölçekler ve kendisi arasında anlamlı bir pozitif yönlü bir ilişki mevcuttur. Alt boyutlardan finansal okuryazarlık ile en yüksek ilişki içerisinde olan

psikomotor becerilerdir. Finansal okuryazarlığı ile vergi okuryazarlığı arasındaki korelasyon ilişkisi pozitif ancak orta düzeydedir. Vergi okuryazarlığının kendi alt boyutları ile en güçlü ilişki içerisinde olduğu beceriler bilişsel ve psikomotor becerilerdir. Finansal okuryazarlık ile vergi okuryazarlığını alt boyutları arasında ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişki psikomotor becerilerde görülmüştür. Bilişsel beceriler ikinci sıradadır.

Sonuç

Vergi okuryazarlığı devletin etkin şekilde gelir elde etmesini sağlayacak önemli kavramlardan biridir. Dolayısıyla vergi okuryazarlığının geliştirilmesi bu sistemin doğru bir şekilde işlemlerini sağlar. Bu çalışma ile vergi okuryazarlığı ve bunu belirleyen bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerin ölçülmesi amaçlanmıştır. Vergi okuryazarlığı ile birlikte finansal okuryazarlığın değerlendirilmesi çalışmanın özgünleşmesini sağlamaktadır. Araştırma Marmara bölgesinde olasılığa dayalı olmayan örnekleme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Anket çalışmasından önce pilot çalışma yapılmıştır. Örneklem vergi alanında çalışmayan 438 mükellefe ulaşılarak oluşturulmuştur. Bulgular değerlendirildiğinde, çalışmaya katılan katılımcılar arasında vergi okuryazarlığının alt boyutları içinde en yüksek beceri düzeyi bilişsel becerilerdir. Diğer ikisi sırasıyla psikomotor ve duyuşsal becerilerdir. Dolayısıyla bir mükellefin duygu ve düşüncesinden ziyade öncelikle vergi ile ilgili konuları bilmesi sonrasında vergi beyannamesi doldurması, vergiyi hesaplayabilmesi, vergi ile ilgili dijital platformları kullanma yeteneğinin olması onu daha çok vergi okuryazarı yapmaktadır. Araştırmanın belirlenen ilk üç hipotezi reddedilmiştir. Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler yüksek değil orta düzeydedir. Dördüncü hipotez demografik faktörler ile vergi okuryazarlığı ölçekleri arasındaki ilişki ile ilgilidir. Bu hipoteze cevap vermek üzere yapılan testlerde demografik faktörden bazıları ile vergi okuryazarlığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Dördüncü hipotez reddedilmemiştir. Cinsiyet hariç yaş, eğitim, gelir ve medeni durum değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yaş değişkeni bakıldığında bilişsel, duyuşsal ve psikomotor ölçek için 46-55 yaş arası grubun ortalaması ölçeklere göre farklılaşan ancak her zaman kendinden daha genç gruba göre ortalaması yüksektir. Bu durum yaş değişkeninin vergi okuryazarlığı için anlamlı ve önemli bir değişken olduğunu göstermektedir. Eğitim değişkeni için bakıldığında sadece psikomotor beceriler için eğitim durumunun anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Lisans mezunlarının lise ve ön lisans mezunlarına göre vergi okuryazarlığı yüksektir. Gelir değişkeni için bakıldığında ise bilişsel ve duyuşsal ölçek için orta gelir grubunun ortalaması üst gelir ortalamasından yüksektir. Psikomotor ölçek için üst gelir grubunun ortalaması orta gelir grubuna göre yüksektir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Araştırmanın son hipotezine cevap vermek üzere vergi okuryazarlığı ile finansal okuryazarlık arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizine vergi okuryazarlığının tüm alt boyutları dâhil edilmiştir. Bu doğrultuda vergi okuryazarlığı ile finansal okuryazarlık arasında pozitif ancak orta düzeyde bir ilişki vardır. Finansal okuryazarlıkla vergi okuryazarlığının alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında psikomotor becerileri ve bilişsel ölçekle arasında orta düzeyde bir ilişkisi vardır. En zayıf ilişki duyuşsal ölçek ile finansal okuryazarlık arasında görülmüştür. Buna göre mükelleflerin vergiyle ilgili bilgiye sahip olup, bu bilgileri beyanname doldurarak vs. uygulaması vergi okuryazarlığını daha çok beslemekte, vergiyle ilgili duygu ve düşüncelerin ise biraz daha geri planda kaldığı görülmektedir. Vergi okuryazarlığının geliştirilmesi için en önemli değişkenlerden birisi eğitimidir. İlkokul düzeyinden itibaren vatandaşlık bilinci ve vergi sorumluluğu gibi konular eğitim müfredatına dâhil edilmelidir. Dijital çağın gereklerine uyum sağlamak amacıyla, vergi bilincini oyunlaştırma yoluyla öğreten mobil uygulamaların geliştirilmesine yönelik projeler, gençlerin gelecekteki vergi uyumunu artırmada etkili olabilir. Psikomotor becerilerin vergi okuryazarlığında ön plana çıkması, yaparak öğrenmenin diğer bilişsel ve duyuşsal becerilere göre daha ön planda olduğunu göstermektedir. Buna göre oluşturulan mobil uygulamalarda gerçekte doldurulan beyannamelere benzer formatta oluşturulan formlarla bu beceri desteklenebilir.

Etik Kurul Onayı	Bu çalışma kapsamında etik kurul onayı, 5 Nisan 2023 tarihinde Sakarya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Karar No: 56/19, Tarih: 06.04.2023).
Hakem Değerlendirmesi	Dış bağımsız.
Yazar Katkıları	Çalışma Konsepti/Tasarım- E.T., I.A.; Veri Toplama- E.T., I.A.; Veri Analizi/Yorumlama- E.T., I.A.; Yazı Taslağı- E.T., I.A.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- E.T., I.A.; Son Onay ve Sorumluluk- E.T., I.A.
Çıkar Çatışması	Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek	Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval	Ethical approval for this study was obtained on April 5, 2023, from the Social and Human Sciences Ethics Committee of Sakarya University (Decision No: 56/19, Date: 06.04.2023).
Peer Review	Externally peer-reviewed.
Author Contributions	Conception/Design of Study- E.T., I.A.; Data Acquisition- E.T., I.A.; Data Analysis/Interpretation- E.T., I.A.; Drafting Manuscript- E.T., I.A.; Critical Revision of Manuscript- E.T., I.A.; Final Approval and Accountability- E.T., I.A.
Conflict of Interest	The authors have no conflict of interest to declare.
Grant Support	The authors declare that this study has received no financial support.

Yazar Bilgileri

Author Details

Elif Tokat

¹ Sakarya Üniversitesi Maliye Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi (SMMM), Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, Sakarya, Türkiye

 0000-0002-9286-1507

İşıl Ayas (Dr. Öğretim Üyesi)

² Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, Sakarya, Türkiye

 0000-0002-5441-006X iyeter@sakarya.edu.tr

Kaynakça | References

- Bahramov, F. (2023). Elimination of tax complexity issues through financial literacy. *Revista de Studii Financiare*, 8(Special), 13–22. <https://doi.org/10.55654/jfs.2023.sp.01>
- Bakırtaş, D., & Yaşa, A. A. (2020). Vergi okuryazarlık düzeyinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Salihli Belediyesi örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(4), 741–747.
- Bardai, B. (1992). Tax illiteracy in Malaysia: Problems and solution. *Journal of School of Accountancy MARA Institute of Technology*, 2(2), 6–35.
- Bhushan, P., & Medury, Y. (2013). Determining tax literacy of salaried individuals - An empirical analysis. *IOSR Journal of Business and Management*, 10(6), 67–71. <https://doi.org/10.9790/487X-1066771>
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Handbook I: Cognitive domain*. David McKay.
- Brackin, T. (2014). Taxation as a component of financial literacy: *How literate are Australians in relation to taxation* [Doctoral dissertation, Griffith University]. <https://doi.org/10.25904/1912/2318>
- Bekana, D. M. (2024). General literacy and effective taxation system in Africa. *Development Studies Research*. <https://doi.org/10.1080/21665095.2024.2310120>
- Bibay, P., & Kumar, P. (2023). A study on tax literacy among salaried individuals. *Journal of Contemporary Issues in Business And Government*, 29(3), 164–175.
- Campus, M. S. (2010). Tax literacy among employees: Sabah and Sarawak's perspective. *International Journal of Economics And Finance*, 2(1), 218–223.
- Chardon, T., Lee, C., De Zwaan, L., & Liu, Y. (2016). University students and tax literacy: Opportunities and lessons for tax teaching. *Journal of the Australasian Tax Teachers Association*, 11(1), 85–102.

- Cechovsky, N. (2017). *Tax literacy of students – Conceptions and misconceptions dissertation project* [Konferans sunum özeti]. ECER 2017, ERG SES H02: Vocational Education and Training, Copenhagen. https://www.researchgate.net/publication/320016316_Tax_Literacy_of_Students_-_Conceptions_and_Misconceptions_Dissertation_Project
- Chen, H., & Volpe, R. P. (1998). An analysis of personal financial literacy among college students. *Financial services review*, 7(2), 107-128.
- Cvrlje, D. (2015). Tax literacy as an instrument of combating and overcoming tax system complexity, low tax morale, and tax non-compliance. *The MacrotHEME Review*, 4(3), 156-167. <https://www.bib.irb.hr/762837>
- Furnham, A. (2005). Understanding the meaning of tax: Young peoples' knowledge of the principles of taxation, *The Journal of Socio-Economics*, 34, 703-713.
- Gerger, Ç. G., Bakar Türegün F., & Gerçek A. (2019). The importance of tax literacy in tax compliance, suggestions to be developed in the case of country applications. *34. International Public Finance Conference / Turkey Proceedings Books*, 209-215.
- Hançerlioğlu, O. (1999). *Ekonomi sözlüğü* (8. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Intansari M. R., & Supramono S. (2022). The effect of tax literacy on tax compliance: The moderating role of patriotism. *Technium Social Sciences Journal, Technium Science*, 34(1), 455-464.
- Kalgutkar, P. (2018). Tax awareness and tax planning on wealth creation of individual assesseees. *SJOM Journal Of Management*, 2(1), 11-23.
- Kaur, A. (2018). A study on tax literacy level among taxpayers (A case study of derabassi city). *International Journal Of Commerce And Management Research*, 4(6), 137-140.
- Kaur, G., & Sekhon, S. (2022). Determination of tax literacy: A systematic review and conceptual framework vision. *Journal of Indian Taxation*, 9(1), 100-112. <https://doi.org/10.17492/jpi.vision.v9i1.912208>
- Kılıç, Y., Ata, H. A., & Seyrek, İ. H. (2015). Finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (66), 129-150.
- Koretskaya-Garmash, V. A. (2017). Taxation awareness and its impact on financial literacy. *Journal Of Tax Reform*, 3(2), 131-142.
- Krishnasamy, K. J., & Subramanian, P. (2017). Tax literacy and its impact on the individual taxpayers with reference to Indian tax payers. *Journal of Advanced Research in Dynamical And Control Systems*, Special, (13), 355-363.
- Latiff, A. R. A., Noordin, B. A. A., Omar, M. R. C., & Harjito, D. A. (2005). Tax literacy rate among Taxpayers: Evidence from Malaysia. *Jurnal Akuntansi Dan Auditing Indonesia*, 9(1), 1-11.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2007). Baby boomer retirement security: The roles of planning, financial literacy, and housing wealth. *Journal Of Monetary Economics*, 54(1), 205-224.
- Mutascu, M., & Danuletiu, D. C. (2013). *The literacy impact on tax revenues* (Economics Discussion Papers, No. 2013-63). <https://www.econstor.eu/handle/10419/88574>
- Naitili, S. L., Hatta Hambali, A. J., & Nurofik, N. (2022). Tax incentives and taxpayer compliance of micro, small, and medium enterprises: The moderating role of tax literacy. *Journal of Economics, Business, and Accountancy Ventura*, 24(3), 420-430. <https://doi.org/10.14414/jebav.v24i3.290>
- Pane, A. L., Rachman, N., & Triana, T. (2024). Tingkat literasi terkait kewajiban pembayaran pajak pada masyarakat kota binjai sumatera utara. 1(3), 71-78. <https://doi.org/10.61132/pajamkeu.v1i3.234>
- Paseková, M., Ředinová, H., Oprean, V., Kallaste, K., Homolka, L., Blechová, B., & Sobotovičová, Š. (2013). The level of financial literacy among the high school students in the chosen regions of the Czech Republic. *International Journal of Mathematical Models and Methods in Applied Sciences*, 7(4), 462-469.
- Pehlivan, O. (2011). *Kamu maliyesi*. Murathan Yayınevi.
- Pham, A., Genest-Grégoire, A., Godbout, L., & Guay, J. H. (2020). Tax literacy: A Canadian perspective. *Canadian Tax Journal/Revue Fiscale Canadienne*, 68(4), 987-1007.
- Ramona-Anca, N. (2015). Knowledge is power. Improving tax compliance by means of boosting tax literacy. *Annals of Faculty of Economics*, 25(1), 770-774. <https://ideas.repec.org/a/ora/journl/v1y2015i1p770-774.html>
- Sandalcı, İ. (2022). Vergi okuryazarlığını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, 32(174), 165-188.
- Sandalcı, U. (2020). Vergi derslerinin vergi okuryazarlığı üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik ikili lojistik regresyon analizi. *Vergi Raporu*, (255), 125- 142.
- Siddiq, A., & Acharya, G. (2017). *Tax literacy among salaried individuals-An empirical study in Dakshina Kannada District of Karnataka*. https://www.Researchgate.Net/Publication/321973578_Tax_Literacy_Among_Salaried_IndividualsAn_Empirical_Study_in_Dakshina_Kannada_District_Of_Karnataka.
- Singhal, Dr. M., & Verma, A. (2021). An analytical study of taxation literacy among individuals. *EPRA International Journal of Economic and Business Review-Peer Reviewed Journal*, 9(12), 7-11. <https://doi.org/10.36713/epra9273>

- Tantriangela, J., & Setyowati, M. S. (2023). Sharpening the concept of tax literacy as an effort to improve tax compliance. *Jurnal Akuntansi Dan Bisnis: Jurnal Program Studi Akuntansi*, 9(1), 30–42. <https://doi.org/10.31289/jab.v9i1.9109>
- Teyyare, E., Ayyıldız, B., Dirican, H., Zıvalı, B. S., & Renkli, B. (2018). İktisadi ve mali okuryazarlık üzerine bir araştırma: Abant İzzet Baysal üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(1), 99-120.
- Bakar Türegün, F., Gerçek, A., Çetin Gerger, G., Benk, S., Küçüksüleymanoğlu, E. R., Serbes, H., & Ateş, M. S.(2021). Türkiye’de üniversite öğrencilerinin vergi okuryazarlığını belirleyen etkenlerin faktör analizi ile incelenmesi. B. Bozdoğanoglu (Ed.), *Maliye Araştırmaları-4* (ss. 61-83), Ekin Yayınevi.
- Türegün, F. B., & Gerçek, A. (2022). Managing the current risks of companies: The applicability of tax risk management. M. Madaleno, E. Vieira, & N. Bărbuță-Mișu (Ed.) *Handbook of Research on New Challenges and Global Outlooks in Financial Risk Management* (ss. 250-269). IGI Global.
- Yanık, A., & Doğan, E. (2023). Vergi bilinci ve vergi algısı: Recep Tayyip Erdoğan üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine bir uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(44), 1-24.
- Yardımcıoğlu, M., Akpınar, Y., & Günay, Y. (2014). Vergi okuryazarlığı ve vergisel farkındalık: Kahramanmaraş araştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 95-119.
- Yılar, M. B., & Akdağ, H. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde vergi okuryazarlığı. R. Turan ve H. Akdağ (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar III* (ss. 356-388), Pegem Akademi.